

Sygn. akt V U 451/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant stażysta Małgorzata Przybyła

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2017 r. w Kaliszu

odwołania A. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 6 kwietnia 2017 i 20 kwietnia 2017 r. Nr (...)

w sprawie A. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę nauczycielską

1. Zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 20 kwietnia 2017 r. znak (...)w ten sposób, że przyznaje A. P. emeryturę od 28 marca 2017 r.

2. Umarza postępowanie w pozostałym zakresie

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.04.2017r. uchylając przy tym decyzję z dnia 06.04.2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. odmówił A. P. przyznania emerytury nauczycielskiej gdyż nie udowodniła na dzień 31.12.2008r. 30 letniego okresu ubezpieczenia, a tylko 29 lat 10 miesięcy i 12 dni, bowiem nie zaliczono jej pracy w gospodarstwie rolnym z uwagi na małą powierzchnię(1,13 ha) i fakt, że nie stanowiło ono głównego źródła utrzymania rodziny skoro oboje rodzice pracowali zawodowo.

Odwołanie od tej decyzji wniosła do Sądu A. P. domagając się przyznania emerytury nauczycielskiej z uwzględnieniem wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, które następnie przejęła, bo jej udział był niezbędny nawet w okresie nauki, gdyż matka po powrocie z pracy zajmowała się codziennie dziadkiem, inwalidą I grupy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

A. P. urodziła się w dniu (...)

Poza sporem jest, że w okresie od 01.09.1982r. do 27.03.2017r. pracowała jako nauczyciel w Zespole Szkół w C., a stosunek pracy został rozwiązany na podstawie art.23 ust.1 pkt 1 w związku z art. 88 ust.1 ustawy z 26.01.1982r. Karta Nauczyciela.

Odwołująca się od dzieciństwa mieszkała wraz z rodzicami i dziadkiem w O. przy ulicy (...). Rodzina posiadała nieruchomość o powierzchni 1,13 ha. Do 1978r. właścicielem gruntów był dziadek odwołującej się, od 1978r. jej matka, która podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1982r. do 1988r. Były to grunty o pow.0,0586 ha przy ul (...) i o pow. 1,081 ha przy ul(...). Obecnie odwołująca się i jej siostra stały się współwłaścicielkami tych gruntów (najpierw w wyniku spadkobrania odwołująca się, jej ojciec i siostra nabyli po 1/3 nieruchomości, a następnie udział ojca po połowie nabyły z siostrą w 2004r.) (K 21-29 pliku II akt ZUS)

W okresie nauki A. P.oboje rodzice pracowali zawodowo. Ojciec odwołującej się pracował na (...)jako maszynista, a matka w (...). Siostra A. P.jest od niej 2 lata starsza i po maturze zdanej w 1974r. kontynuowała naukę na studiach poza O., od 1975r. mieszkała we W..

Odwołująca się ukończyła naukę w Liceum Ogólnokształcącym w O.w dniu 31.05.1975r., ale pracę zawodową podjęła od 1.10.1976r. (jako pracownik magazynu w (...) w O.)

(świadcstwo maturalne k 45, pliku II akt ZUS)

Na gospodarstwie rodziców odwołującej się hodowano kilka świń i drób oraz kozy i króliki. Uprawiano podstawowe rośliny: zboże i ziemniaki, ale także prowadzono duży ogród warzywny i sad. Odwołująca się pomagała w gospodarstwie nie tylko w trakcie nauki, ale także z tego powodu nie podjęła pracy zawodowej ani dalszej nauki po zdaniu matury. Zdecydowała zająć się ziemią z uwagi na obciążenia zawodowe rodziców i pogarszający się stan zdrowia dziadka. Poza typową pomocą w żniwa czy wykopki systematycznie zajmowała się karmieniem inwentarza, ale przede wszystkim uprawą warzyw w ogrodzie i zbiorem owoców z sadu oraz prowadziła sprzedaż tych płodów na rynku. Czynności te zajmowały jej w sezonie prac polowych około 6-8 godzin dziennie. Także po podjęciu pracy zawodowej popołudniami pracowała przy warzywach i w sadzie oraz przy inwentarzu. Ostatecznie przejęła gospodarstwo i pracuje w nim nadal.

Dowód zeznania odwołującej się i świadków E. P. i B. P. od 4 do 11 i od 12 do 17 oraz od 18 do 25 minuty nagrania z rozprawy w dniu 02.08.2017r.

Zgodnie z art.47 ustawy z dnia 14.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016r. poz. 887 ze zm.) nauczyciele urodzeni po 31.12.1948, a przed 1.01.1969r. zachowali prawo do przejścia na emeryturę na podstawie Karty Nauczyciela – ustawy z 26.01.1982r.

Stosownie do treści art. 88 tej ustawy (Dz.U.z 2016r. poz. 1379 ze zm.) nauczyciele bez względu na wiek, którzy do 31.12.2008r. osiągną 30 letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy nauczycielskiej, mogą przejść na emeryturę po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego lub przekazali środki tam zgromadzone za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa. Treść art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela oznacza, że prawo do emerytury wcześniejszej nabywają nauczyciele z omawianego przedziału wiekowego, którzy spełnią warunki stażowe do końca 2008r.

Organ rentowy uwzględnił wymagane 20 lat pracy nauczycielskiej pracy nauczycielskiej. Przedmiotem sporu jest tzw. ogólny staż ubezpieczeniowy, gdyż ZUS zaliczyła na dzień 31.12.2008r. 29 lat 10 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się również okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników,
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, a przypadające przed 1.07.1977. oraz
3. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przypadające przed 1.01.1983r.

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7. są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Utrwalone jest w orzecznictwie i literaturze, że przypadek wskazany w pkt.3 dotyczy pracy domownika, czyli osoby związanej z gospodarstwem w sposób stały i pełny. Za okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przypadające przed 1.01.1983r uważa się bowiem okresy pracy wykonywanej na takich warunkach, jakie po tym dniu dawały podstawę do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników. (patrz wyrok SN z 3. 07. 2001r. II UKN 466/00 OSNP 2003 /7/186).

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U.z 1989 r. nr 24 poz.133 ze zm.) jako domownika (osobę co do której od 1.10. 1083r. istniał obowiązek ubezpieczenia rolniczego,) w art.2 ust 2 definiowała członka rodziny rolnika i inną osobę pracującą w gospodarstwie rolnym, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z rolnikiem, ukończyły 16 lat, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie innych przepisów, a ponadto praca w gospodarstwie rolnym stanowi ich główne źródło utrzymania.

Stały charakter pracy domownika nie musi oznaczać codziennego wykonywania czynności rolniczych, ale gotowość, tj. dyspozycyjność do podjęcia pracy rolniczej w razie potrzeby. Tym kryteriom zazwyczaj nie odpowiada praca domownika – dziecka, które uczyło się w szkole położonej w innej miejscowości niż gospodarstwo rolne. Odwołująca się jednak wskazywała na pracę w gospodarstwie rolnym rodziców już po zakończeniu nauki, w okresie ponad rocznej przerwy w swej aktywności zawodowej. W ocenie sądu nie ma przeszkód by traktować ją w tym czasie jako domownika, jak chce ZUS tylko dlatego, że oboje rodzice pracowali zawodowo. Fakt, że gospodarstwo nie było jedynym źródłem utrzymania rodziny nie oznacza, że praca w nim się nie stanowiła głównego źródła utrzymania odwołującej się. Skoro z myślą o sprzedaży płodów prowadziła w nim uprawę warzyw i owoców w sadzie oraz hodowano świnie i drób na jajka, to gospodarstwo, choć małe zapewne było istotne w budżecie rodziny. Po zdaniu matury odwołująca się była już pełnoletnia i nie była na utrzymaniu rodziców. Jeśli zatem zdecydowała się nie kontynuować nauki ani nie podejmować pracy zawodowej, a zajmowała się uprawą ziemi (wyręczając matkę, która dzięki temu mogła po swej pracy zawodowej skupić się na domu i ojcu), to praca odwołującej się musi być kwalifikowana jako praca domownika. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11.09.1998r.(IIIUKN 204/98 OSNAPIUS 1999/18/592). cena konieczności stałej pomocy w gospodarstwie rolnym wymaga rozważenia wszystkich okoliczności związanych z prowadzeniem tego gospodarstwa.

W ocenie Sądu wiarygodne zeznania świadków E. P. i B. P. oraz zeznania odwołującej się i fakty wynikające z jej życiorysu wskazują na jej stały związek z rodzinnym gospodarstwem rolnym w sposób pozwalający na uzupełnienie do wymaganego stażu ubezpieczeniowego. Biorąc zatem pod uwagę obszar gospodarstwa i sytuację rodzinną, gdzie odwołująca się jako jedyne dziecko została z rodzicami i po ukończeniu nauki nie podjęła pracy poza gospodarstwem Sąd uznał, że istnieją podstawy do uznania, że jej praca domownika była stała, codzienna, w wymiarze co najmniej połowy czasu pracy obowiązującego pracowników.

Uzupełniając staż ogólny powyższą pracą w gospodarstwie rolnym stwierdzić należy, że odwołująca się spełnia wszystkie warunki stażowe do emerytury nauczycielskiej. Świadczenie to Sąd przyznał jej od daty zaprzestania zatrudnienia w szkole w określonym trybie.

Zaskarżona decyzja z dnia 20.04.2017r. podlegała więc zmianie i zgodnie z art.477¹⁴§2 kpc orzeczono jak w pkt 1 wyroku.

Wobec uchylecia decyzji z 06.04.2017r. postępowanie w pozostałym zakresie podlegało umorzeniu i zgodnie z art.355 § 1kpc orzeczono jak w pkt. 2 wyroku